

El vímet

(ALDC, V, 1076. El vímet)

El vímet és una branca prima, llarga i flexible, de la vimetera (*Salix fragilis*) o d'altres arbusts o arbres, emprada per a fer cistells i altres recipients. Posarem el signe ★ davant els noms de la planta.

El plural del llat. VĪMEN era VĪMĪNES, que és l'origen del cat. *vímens*, usat sovint en plural (“massos de *vímens*”, 1306; “una redorta de *vímens*”, s. XIV; “doblegadices de *vímens*”, s. XV), que, segons el *DECat*, explicaria la var. *vímets*, que, amb equivalència acústica [t] = [k], seria l'origen de *vímecs* (cf. PRAESTĪTUM > *préset* > *présetec*) i d'aquí els singulars respectius *vímet* (der. ★*vimetera* 15, 21, 63, 64, 66, 89, 93) i, amb assimilació vocàlica, *vímit* 88, i, paral·lelament, *vímeç* (der. ★*vimequera* 28, 43, 44; ★*vimeguera* 45, 51, 54, 61, amb sonorització de la velar) i *vímic* 40. *Vimen* (< VĪMEN) ha mantingut la -n final en cat. occ. pel plural (contràriament a pl. *hòmens* → sg. *home*), amb algunes modificacions: *vinem* 127, per metàtesi; *mimen* 161, per assimilació a la labial (der. ★*mimenera* 161), com *mimin* 170, a més amb assimilació vocàlica, com *vinim* 65 (der. *vimenera* ★16, ★39, ★49, ★99, ★100, ★104, ★109, ★110, ★113, ★114, ★116, ★119, ★122, ★124, ★128, ★132, ★136-138, 141, ★148, ★149; ★*viminera* 58, 111, per metàtesi, i ★*venimera* 65, per dissimilació); però el mateix *vimen*, per pèrdua normal de la -n (**homen* > *home*), va generar *vime* (pl. *vimes*), que en mall. va passar a *f.* (*vima*, Figuera, 1840): var. *vimi* 111, 115, 117, 118, pel canvi de [e] > [i] per assimilació; der. *vimera* ★17, ★22, ★31, ★37, ★71, 73, 78, ★153. *Vim*, que ja es troba al s. XIV, podria ser un der. directe del sg. VĪMEN, com LŪMEN > *llum*, NŌMEN > *nom*, etc., però no necessàriament: var. ★*mim* 169, *vrím* 96; aquesta forma amb bategant pot explicar-se a partir del canvi de ★*vimenera* en ★*vimerera*, per assimilació, > ★*verimera*, per metàtesi, > ★*vrimera*, per síncope vocàlica, i d'aquí, a més de *vrím*, *vrímet* 19, 92, 95,

102, *vrímit* 86; *vrímeç* 20, 21, 24, 38, *vrímic* 103 (der. ★*vrimequera* 20, ★*vrimeguera* 38); *vrímen* 91, 105, 107 (der. ★*vrimenera* 96, 102, 105, 107) i, amb metàtesi, *virímen* 150, 152, 155 (der. ★*virimenera* 152). Els vímets poden fer-se d'altres salicàcies. De l'arrel indoeuropea SAL- provenen probablement *sarga* (s. XIII) 27, ★41, ★59, 103, ★107, ★109, ★110, 111, ★116, ★117, ★125, ★137, ★142, ★146, ★148, 166, 184, del cèltic *SALĪKA, var. de SALIKO- (der. ★*sarguera* 51, 92, 106, 125, 130, 146, 148, ★*salguera* 87, amb dissimilació de bategants); ★*salanca* 86, 91, 92 (var. ★*aixalanca* 94, ★*ixalanca* 87), de SAL-N-KA; ★*salic* 88, ★*salica* 27, *salit* 7, 12, ★19 podrien derivar de *SALĚCTU ‘salzereda’, a través de **salieit* i ulterior monoftongació en -i-, i *sàlic* ★29, 30, 39, de SALIKO-.

Verduc (der. ★*verduguer* 90) és un der. de *verd* (com *verdeiaso* 87) amb el suf. -uc, segurament pejoratiu, present en mots com *poruc*, *ballaruc*, *peüc*, etc.

Mimbre (var. *vimbre* 156-158, 175, *mínver* 181, per translació de la bategant, *minve* 178, ★*mata de mimbre* 164 [*mata*, d'origen incert, potser del llat. tardà MATTA ‘estora’], der. ★*mimbrera* 159, 179, ★*vimbrera* 158) procedeix d'una interferència amb el cast. *mimbre*, on és una assimilació a la nasal de **vimbre* (< VĪMĪNE), i l'alg. *vímíni* 85 és pres de l'it. *vimine*.

Pel que fa a l'areologia, els tipus *vim/vímet* es troben sobretot en cat. or. i parcialment en bal., mentre que *vimen/vime*, més conservadors, han romàs en el cat. occ., tret del val. central i meridional, on s'ha introduït el castellanisme *mimbre*.

Són mots normatius *vim*, *vímet* i, com a noms de les plantes, *vimenera*, *vimetera*, des del *DOrt*, 1917; *sarga*, com a nom de la planta, *sàlic*, com a salicàcia, *salanca* “planta anàloga al jonc” i *verduc* “rebrot d'un arbre”, des del *DIEC*₁, 1995.